

RAYLI SİSTEMLERDE YERLİ VE MİLLİ MARKALARIMIZ İLE İHRACAAT

Dr. İlhami Pektaş

7 Kasım 2017 tarih ve 30233 Sayılı Resmi Gazete’de Başbakan Binali Yıldırım’ın imzasıyla yayımlanan 2017/22 sayılı Genelge ile Teleferik, fönüküler, monoray, metro, tramvay ve tüm raylı sistemlerinin proje ve şartnamelerinde en az yüzde 51 yerli malı kullanılması şartı sadece raylı sistemler sektörünün değil tüm sektörlerin de önünü açtı.

2012 yılında ARUS’un kurulmasıyla başlayan yerli katkı şartı böylece resmileşmiş oldu. Bu tarihten sonra yapılan tüm ihalelerde yerli katkı oranı % 60’ı aştı ve milli markalarımız da Bursa, İstanbul, Kayseri, Samsun ve Kocaeli şehirlerimizde hizmet vermeye başladı. Genelge yayınlandıktan sonra da Kocaeli ve İstanbul ihalelerinde ilk ihaleleri yerli üretim şartıyla Durmazlar kazandı.

Artık milli markalar üretmeye başlayan firmalarımız yurt dışı açıldı. İlk olarak Bangkok Green Line metro projesi kapsamında her biri 4 vagon dan oluşan 22 metro tren setinin (toplam 88 adet vagon) üretimini üstlenen Bozankaya, Türkiye’nin ilk metro araçlarını Bangkok valisi ve Belediye başkanlarının katılımı ile düzenlenen törenle Bangkok’a gönderdi. Söz konusu metro projesinden sonra Bangkok’taki Blue Line Metro projesi için de 105 metro aracının gövdeleri üretilecek.

Şekil.1. Bozankaya’nın ürettiği Bangkok Metro Aracı

İkinci olarak ta Şubat ayında Polonya’nın Olsztyn kentinde gerçekleştirilen ihaleyi, tüm teknik spesifikasyonları uygun görülen ve en iyi teklifi sunan Durmazlar kazandı. İlk etapta 12 tramvay üretimini kapsayan anlaşma ilerleyen dönemde büyüyerek, 24 adete kadar çıkabilecek. Böylece Türkiye’de Kocaeli ve Samsun’daki tramvay hatlarında çalışan milli marka Panorama model tramvay 2020 yılından itibaren Polonya’nın Olsztyn raylarında da sefere başlayacak. Bugün Durmazlar’ın kazandığı 12 araçlık tramvay ihalesinin bedeli yaklaşık 20 milyon euro.

Şekil.2. Polonya’da hizmet verecek Panorama marka Tramvay

TÜLOMSAŞ ve TÜVASAŞ firmalarımız Hızlı Tren ve Yüksek Hızlı Tren geliştiriyor. Tüdemsaş, yük vagonu üretiyor. Tülomsaş, Dizel Ana hat ve manevra lokomotifleri üretmekte ve Yüksek Hızlı Tren üretimi projesini yürütmektedir. Tüvasaş, 2017 yılı itibariyle 100 araçlık (20 set) Milli Tren (EMU) projesi çalışmaları tüm hızıyla devam etmektedir. Proje kapsamında şu ana kadar görsel ve ön tasarım, Nobo seçimi, teknik şartnamelerin hazırlanması, gövde üretim atölyesi ihale süreci tamamlanmıştır. 2019 yılında ilk prototip Milli Tren setinin raylara indirilmesi planlanmaktadır. Tüdemsaş’ta ilk milli vagon üretimi tamamlanmıştır.

Biz ARUS olarak ihracatımızı artırmak için yurt dışı diğer kümelenmeler ile işbirlikleri yapıyoruz. Bu kapsamda Ticaret Bakanlığı destekli URGE projesi yürütüyoruz. Firmalarımız URGE kapsamında yurtdışı ziyaretlere katılıp, raylı sistemler firmalarıyla yüz yüze B2B ikili görüşmeler yapıyor. Almanya(VDB), Japonya(JORSA), Çek Cumhuriyeti(ACRI), İspanya(RAIL GROUP), İsviçre(SWISSRAIL), İtalya(DITECFER) kümelenmeleriyle işbirliği yaptık. Şimdi de İran, Avusturya ve Portekiz raylı sistemler kümelenmeleri ile görüşmelere başladık. Kuzey Afrika ve başta İran olmak üzere Asya ülkeleri ile de işbirliklerimizi geliştirip ihracatı artırmak amacındayız. İhracat sadece araç ile kalmıyor, altyapı, sinyalizasyon ve yedek parçaları da var. Yurtdışında rekabet edebilir durumdayız. Alt yapıda Doğu İnşaat Hindistan’da- Mumbai Metrosu, Gülermak Polonya’daki Varşova Metrosu, Limak Ukrayna’da Dnipro Metrosu, STFA ise Yapı Merkezi ile birlikte Katar’daki Doha Metrosundan sonra Yapı Merkezi firmamız Etiyopya’da 1.7 milyar USD, Tanzanya’da 1.9 milyar USD, Katar 4.4 milyar USD, Senegal’de 435 milyon USD, Fas’da 105 milyon USD, Cezayir’de 420 milyon USD, Sudan ve S.Arabistan demiryolları işlerini alarak yatırımlarına devam etmektedir.

Hedefimiz tasarımından nihai ürüne yerli ve milli markalarımızı üreterek ve raylı sistem yurt dışı altyapı hizmet ihracatı ile 2018 yılında 500 milyon Euro’ya ulaşmaktır.”

